

R E T R O S P E K T Y W A

Warszawa, 8.04.2019 r.

Bychawa pamięta o bohaterach!

Retrospektywa X Festiwalu Filmowego Niepokorni Niezłomni Wyklęci zakończyła swoją misję w Bychawie i ruszyła dalej w Polskę. Jak zawsze nie zabrakło ważnych filmów, dyskusji, warsztatów dla młodzieży i spotkań ze świadkami historii.

Retrospektywa odbyła się 7 i 8 kwietnia. Data ta przypadła niemal w 70. rocznicę śmierci mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory” (zm. 7 marca 1949 r.) i kpt. Zdzisława Brońskiego „Uskoka” (zm. 21 maja 1949 r.), legendarnych Żołnierzy Niezłomnych związanych z tym terenem. Również miejsce organizatorzy wydarzenia wybrali nieprzypadkowo. Do dnia dzisiejszego pamięć o bohaterach pozostaje w Bychawie wciąż żywa. W ramach Ogólnopolskich Zjazdów Dzieci Żołnierzy Wyklętych spotykają się tu rodziny Niezłomnych z całego kraju. W dużej mierze dzięki ich inicjatorowi, Józefowi Stanickiemu, tej pięknej tradycji stało się zadość również podczas Retrospektywy Festiwalu NNW. Do Bychawy przyjechali m.in.: Marek Franczak, syn Józefa Franczaka „Lalka”; bratanice Jana Przewoźnika „Rysia”, zastępcy Henryka Flame „Bartka”; Tadeusz M. Płużański, syn Tadeusza Płużańskiego „Tadeusza Radwana” sądownego i skazanego we wspólnym procesie z rotmistrzem Witoldem Pileckim. Całe wydarzenie przebiegło w rodzinnej atmosferze. Klimatowi rodzinnego zjazdu przysłużyły się również zorganizowane specjalnie z tej okazji wspólny obiad i kolacja, w której wzięli udział uczestnicy Retrospektywy.

Filmy, wystawy, koncerty – wszystko, by utrwalić pamięć o bohaterach

Retrospektywę rozpoczęły pokazy filmów oraz spotkania z reżyserami. Jako pierwszy został wyświetlony film „**Niepodległy – opowieść o Januszu Krupskim**” Pawła Nowackiego i Arkadiusza Gołębińskiego. Film został wybrany nieprzypadkowo – przedstawia bowiem historię urodzonego w Lublinie wybitnego działacza opozycji demokratycznej okresu PRL, który dziewięć lat temu zginął tragicznie w katastrofie pod Smoleńskiem.

„W tym roku w Bychawie pokazaliśmy kilka filmów, między innymi film o Januszu Krupskim, postaci wyjątkowej dla Lublina. Krupski zainicjował niezależny ruch wydawniczy w okresie PRL-u. Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, razem z Bogdanem Borsewiczem, i Piotrem Jeglińskim, stworzył grupę, która dzięki wydawaniu wolnej prasy, rozsadzała system komunistyczny od środka” – **powiedział Arkadiusz Gołębiński, Dyrektor Festiwalu Filmowego NNW.**

Po emisji filmu odbył się panel dyskusyjny „Wydrapywanie z niepamięci” prowadzony przez dziennikarza Marcina Wikłę. Wzięli w nim udział: współtwórca filmu Arkadiusz Gołębiński, Tadeusz Płużański, dziennikarz, prezes Stowarzyszenia Rodzin Żołnierzy Wyklętych oraz Urszula Gierszon, poetka, córka

ORGANIZATORZY:

PARTNERZY:

PARTNER SPÓLECZY:

PATRON MEDALNI:

X Festiwal Filmowy Niepokorni Niezłomni Wykłęci

1939 - 1989 Przywracamy Pamięć

R E T R O S P E K T Y W A

Mariana Adama Suszka ps. Leszczyna, zastępcy mjr Hieronima Dekutowskiego „Zapory”, uhonorowanego pośmiertnie podczas Gali Retrospektywy Sygnetem Niepodległości.

Drugim ważnym filmem, również związanym z regionem, był **„Błudko” w reżyserii Janusza Hanasa** opowiadający o rozbiciu obozu NKWD w Błudku, wzorowanego na sowieckich gułagach, w którym mordowano żołnierzy AK. Wspomnienie naszych bohaterów wolnościowych, uczestnicy Retrospektywy mogli odnaleźć także podczas oglądania wystawy fotograficznej **„Twarze Polski” autorstwa Arkadiusza Gołębiewskiego**, prezentującej wielkoformatowe zdjęcia bohaterów jego filmów. Stanowią one unikatową, a zarazem przejmującą dokumentację ludzi podziemia niepodległościowego oraz ich rodzin. Ze swoją propozycją przybyli też lokalni pasjonaci historii z Bychawy, którzy przygotowali stoisko z literaturą poświęconą Wykłym, w tym oczywiście „Zaporze” i „Uskokowi”.

Retrospektywie w Bychawie towarzyszyła również druga wystawa. Zaprezentowano na niej **wydawnictwa majora Wiesława Antoniego Lasockiego, żołnierza Armii gen. Andersa, który jako pierwszy spisał historię słynnego niedźwiedzia Wojtka**, zaadoptowanego w Persji przez żołnierzy 22 Kompanii Zaopatrywania Artylerii w 2 Korpusie Polskim dowodzonym przez gen. Andersa. Na wystawie można było obejrzeć między innymi publikację „Wojtek spod Monte Cassino: opowieść o niezwykłym niedźwiedziu”, która ukazała się w 1968 roku w Londynie.

Na zakończenie pierwszego dnia Retrospektywy, podczas uroczystej Gali organizatorzy uhonorowali świadków historii symbolicznymi statuetkami. **Sygnety Niepodległości** otrzymali: Marian Adam Suszek ps. Leszczyna (pośmiertnie), Adolf Łukasik ps. Retuszer (pośmiertnie), Krzysztof Goliński ps. Mir (pośmiertnie), kpt. Zdzisław Bednarczyk ps. Mrówka i por. Jan Jabłoński ps. Fiat. **Drzwi do Wolności** przyznano: Ryszardowi Stanisławowi Jankowskiemu (pośmiertnie), Henrykowi Pająkowi i Józefowi Stanickiemu. Wydarzenie uświetnił koncert Pawła Piekarczyka i Leszka Czajkowskiego dedykowany ludziom Niepodległości.

Co na to młodzież? Młodzi nie protestują! Chcą wiedzieć więcej!

Wielu zastanawia się, w jaki sposób zainteresować młode pokolenie najnowszą historią Polski. Co zrobić, aby młodzi, świadomi swoich korzeni, przekazywali dalej pamięć o naszych bohaterach? Festiwal NNW i jego Retrospektywy znalazł formułę, która sprawdza się już od wielu lat. Uczniowie, którzy uczestniczą w towarzyszącym mu projekcie Młodzi dla Historii, nie tylko mają szansę obejrzeć ciekawe filmy, ale również zostać ich twórcami. Nie inaczej było w Bychawie. Cały drugi dzień Retrospektywy był poświęcony właśnie młodzieży. Uczniowie mogli wziąć udział w unikalnych **warsztatach filmowych „Nagraj dziadka komórką”**, prowadzonych przez profesjonalistów filmowych. Były one również żywą lekcją historii. W warsztatach uczestniczył bowiem por. Jan Jabłonec ps. Fiat, jeden z ostatnich żyjących podkomendnych

ORGANIZATORZY:

PARTNERZY:

PARTNER SPÓLECZY:

PATRONI MEDIALNI:

X Festiwal Filmowy Niepokorni Niezłomni Wykłęci

1939 - 1989 Przywracamy Pamięć

R E T R O S P E K T Y W A

Zdzisława Brońskiego „Uskoka”. Chętnie opowiadał młodym o walce w podziemiu niepodległościowym oraz o swoim dowódcy.

„Uskok był bardzo zdolnym wojskowym i wybitnym organizatorem. Przede wszystkim umiał doskonale odnaleźć się w strukturach podziemia i skutecznie walczyć z okupantem. Był po prostu fenomenalny” – **wspominał podczas Retrospektywy por. Jan Jabłonec, nagrodzony podczas uroczystej Gali Retrospektywy Sygnetem Niepodległości.**

Uczniowie mogli wziąć udział również w **warsztatach modowych.**

„Młodzież podczas warsztatów była bardzo aktywna. Uczniowie w pełni zaangażowali się w projekt, odważnie dopytywali o interesujące ich tematy, np. o wpływ mody niemieckiej na modę polską, podczas okupacji, ale przede wszystkim byli bardzo dobrze przygotowani. Zaskoczyła mnie ich wiedza na temat historii mody. Zнали nazwy części garderoby, które już dziś wyszły z potocznej mowy. Oczywiście najbardziej podobała się im część interaktywna, podczas której mogli oglądać i dotykać przywiezione przeze mnie stroje, ale też je przymierzyć. Były to części garderoby z lat 40. i 50. – część oryginalna, reszta uszyta współcześnie, ale dokładnie według rysunków z czasopism z lat 50. XX wieku. Były też stroje z lat 80., w tym dodatki, kapelusze, buty, oraz prawdziwa gratka – szczególnie dla chłopców – mundur polski wz. 37” – powiedziała po warsztatach modowych prowadząca **Joanna Mruk, historyk mody.**

Chcecie działać? Oni podpowiedzą, jak!

Od dwóch lat podczas Retrospektyw przygotowywane są także **warsztaty aktywizujące lokalne środowiska pozarządowe.** Organizatorzy Festiwalu inspirują podczas nich do podejmowania działań oddolnych, służą wiedzą i pomocą, podpowiadają, jak pozyskać granty, np. z programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich” (FIO), z których dofinansowane są Retrospektywy. Uczestnicy są prowadzeni przez zawite meandry działalności różnych form organizacji pozarządowych. Warsztaty odbywają się podczas wszystkich Retrospektyw, a udział w nich, tak jak w pozostałych wydarzeniach, jest bezpłatny.

Projekt Retrospektywy Festiwalu NNW dofinansowany jest z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

ORGANIZATORZY:

PARTNERZY:

PARTNER SPÓLECZYNI:

PATRONI MEDALNI:

